

Melodinus cambodiensis Pierre-LOÀI BỎ SUNG CHO HỆ THỰC VẬT VIỆT NAM

TRẦN THIỆ BÁCH, ĐỖ VĂN HÀI, VŨ TIỀN CHÍNH,
BÙI HỒNG QUANG, NGUYỄN THỊ THANH HƯƠNG, ĐƯƠNG THỊ HOÀN
*Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật,
Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam*
BÙI THU HÀ
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Chi *Melodinus* thuộc họ Trúc đào Apocynaceae, có khoảng 80 loài phân bố ở vùng nhiệt đới Châu Á từ Ấn Độ đến các đảo Thái Bình Dương (D. J. Middleton, 1999; Trần Đình Lý, 2005). Theo Trần Đình Lý (2005), có 14 loài của chi *Melodinus* ở Việt Nam. Trong quá trình nghiên cứu thực địa ở xã Gung Ré (huyện Di Linh, tỉnh Lâm Đồng), chúng tôi đã phát hiện thêm 1 loài bỏ sung cho Hệ thực vật Việt Nam là *Melodinus cambodiensis* Pierre. Các mẫu tiêu bản của loài này được bảo quản tại phòng tiêu bản thực vật (HN) - Viện Sinh thái và Tài nguyên sinh vật. Như vậy, cho đến nay, Việt Nam ghi nhận 15 loài của chi *Melodinus*.

I. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Phương pháp so sánh hình thái được áp dụng trong nghiên cứu này, đây là phương pháp truyền thống trong nghiên cứu phân loại thực vật.

II. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Melodinus cambodiensis Pierre-Giom Campuchia

Pierre, 1898. Bull. Mens. Soc. Linn. Paris 2 (1): 103; D. J. Middleton, 1999. Fl. Thailand, 7 (1): 16.

Cây leo, cành nhỏ có lông, sau nhẵn. Phiến lá hình trứng, hình thuôn hay hình mác, cỡ 3,1-11,5 × 0,9-4,2cm, có lông ở gân dưới của mặt dưới sau nhẵn; đỉnh nhọn, có mũi ngắn; gốc tròn đến hình nêm; gân bên 13-30 cặp; cuống lá dài 5-11mm. Cụm hoa ở nách lá và ở đỉnh hợp thành cụm hoa hình chùy dài đến 13cm, có lông. Các lá dài lợp nhau, hình trứng, cỡ 1,5-3,5 × 1,1-1,7mm, đỉnh nhọn đến tròn, có lông ở mép. Trảng màu trắng, họng màu vàng-đỏ cam, nụ hoa dài và hẹp, phần đầu nụ hoa không rộng hơn phần ống hoa; ống trảng cao khoảng 8-15mm, có lông 2 mặt; thùy trảng hình thuôn hẹp, dài 5,8-11mm, mép có lông. Váy trảng phụ dài 0,3-0,9mm, có lông thưa. Nhị dính trên ống trảng ở vị trí cách gốc 2,5-3,5mm; bao phấn cỡ 1-1,7 × 0,4-0,5mm. Bầu cao 0,9-1,5mm; vòi nhụy cao 0,7-1,7mm; đầu nhụy cao 1,3-1,8mm (ảnh 1).

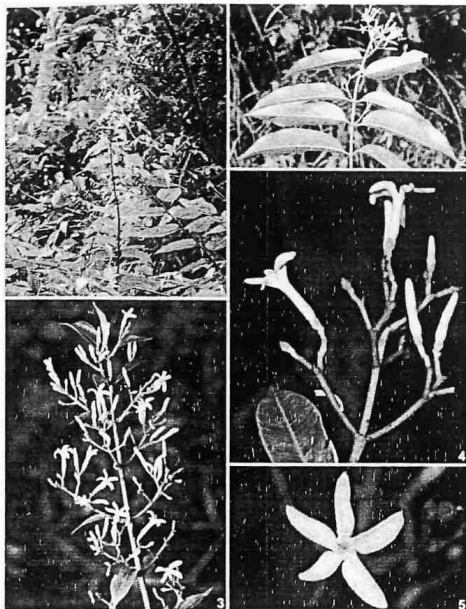
Loc. class.: Cambodia. *Type*: "Pierre, L. - 611. (MO)".

Sinh học và sinh thái: Mùa hoa tháng 7. Mọc nơi sáng, rừng thường xanh.

Phân bố: Lâm Đồng (Di Linh: Gung Ré). Còn có ở Lào, Campuchia, Thái Lan.

Mẫu nghiên cứu: Lâm Đồng (Di Linh: Gung Ré), 21/07/2010, VK 3877 (HN).

Loài này rất gần với *Melodinus monogynus* Roxb., nhưng phân biệt bởi cụm hoa ở nách lá và ở đỉnh hợp thành cụm hoa hình chùy; phần đầu nụ hoa không rộng hơn phần ống hoa; ống trảng cao khoảng 8-15mm; ngược lại, *Melodinus monogynus* cụm hoa ở đỉnh, phần đầu nụ hoa rộng hơn phần ống hoa; ống trảng cao khoảng 15-17mm.

Ảnh 1. *Melodinus cambodiensis* Pierre

1. dạng cây, 2. cành mang hoa, 3. cụm hoa; 4. nụ hoa và hoa nhìn từ bên; 5. hoa nhìn từ trên
(Người chụp: Trần Thế Bách)

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được tài trợ bởi Quỹ Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia (NAFOSTED) trong đề tài mã số 106.11-2012.37.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phạm Hoàng Hộ, 2000. Cây cỏ Việt Nam. NXB. Trẻ, Tp. Hồ Chí Minh, tập 2: 683-724.
2. Trần Đình Lý, 2005. Họ Trúc đào-Apocynaceae. Thực vật chí Việt Nam. NXB. KHKT, Hà Nội, tập 5.
3. Li P. T., A. J.m. Leeuwenberg & D. J. Middleton, 1995. Apocynaceae, in Wu, S. Y. & P. H. Raven. Flora of China. Science Press, Beijing, China et Missouri Botanical Garden, St. Louis, United States, vol. 16: 143-188.
4. Middleton D. J., 1999. Flora of Thailand, The Forest Herbarium, Royal Forest Department, Bangkok, vol. 7 (1): 16.

***Melodinus cambodiensis* Pierre-A NEW RECORD
FOR FLORA OF VIETNAM**

TRAN THE BACH, DO VAN HAI, VU TIEN CHINH, BUI HONG QUANG,
NGUYEN THI THANH HUONG, DUONG THI HOAN, BUI THU HA

SUMMARY

The genus *Melodinus* comprises approximately 80 species. There are 14 species of *Melodinus* in Vietnam (Tran Dinh Ly, 2005). We just have confirmed the distribution of *Melodinus cambodiensis* Pierre in Vietnam-it is a new record for flora of Vietnam. The species is found in Lam Dong province (Di Linh district, Gung Re commune), the specimens are preserved in HN herbarium of Institute of Ecology and Biological Resources (Lam Dong (Di Linh: Gung Re), 21/07/2010, VK 3877 (HN)).

It is closely related to *Melodinus monogynus* Roxb., from which it differs mainly by some characters: inflorescence axillary and terminal forming a panicle; bud with head not wider than tube; tube 8-15mm; whereas *Melodinus monogynus* has inflorescence terminal, bud with head wider than tube; tube 15-17mm